

Tertius

videt nos puenit; tanta distinctione venit et alioq;. Ex magnitudine ḡ indulgentie et dilectionis; magnitudinem attende oltiōis. Immenus est enim deus et infinitus in iusticia sic et in misericordia: multi ad ignoscendū. multus ad placendū. Sed misericordia prior vendicat sibi locū. ut qui hanc recusauerint ad cumulū dānationis sine digne auditur sum. Itē maledicti in ignē eternū. Et ille lud pueriōz. I vocauī et renuistis: extēdi manūm meā nec fuit qui aspiceret: desperatio omne consilii meū: nunc ego in intentu vestro rideo et subsanabo cū vobis qđ timebanis euenerit.

¶ Tertia causa adueniens dñi fuit necessitas indigētis. Cū enim in paucis parentibz ceciderimus omnes. et ex massa corruptionis omnes substituti fuimus peccatores: ex hoc homo satisfactionē deo debuit: sed soluere nō potuit: eo qđ nihil erat in eo dignū satisfactionē. qđ deus gratū posset acipere: qz a planta pedis usq; ad verticem non est in eo sanitas. Ideo nihil habuie vñ satisfacere posset deo.

R Sic igit̄ ho-mo satisfactionē debuit deo et nō potuit. Sed deus potuit et nō debuit. Et ideo diuina sapientia que disponit omnia suauiter misericordiam et veritatem reconciliavit faciens ut deus fieret homo. ut p hominē solueret qđ homo debuit. et p hoc qđ deus esset sufficiens faciat qđ pro omnibz patri obtulit.

De hac satisfactione p filium dei pro nobis facta dicitur iste lumen. Homo ad qđ institutus est non restituitur: si non ad similitudinem angelorum in quibz nullum est peccatum provenit: quod est impossibile fieri nisi omnium percepta remissione peccatorū: que non sunt precedentē integra satisfactionē.

Quā satisfactionem talēm oportet esse. ut peccator aut aliquis p illo det aliquid deo de suo qđ debitum sit qđ super omne qđ deus non est. Ut veritas immutabilis et ratio irrefragabilis erigit. ut qui peccat reddat aliquid deo pro honore ablato: qđ cum humana natura sola non habuit: subuenit bonitas dei. et ea in suam psonam assumptis filius dei. ut in una psona esset homo et deus qui haberet qđ supererit: non solū omnem essentiam que te-

us nō est: sed etiā omne debitum: qđ peccatores solueret debant. et cuz hoc cum nihil per se deberet: solueret pro alijs: qui qđ debet reddere nō habebant. Preciosior namq; est vita hominis isti: qđ omne qđ deo nō est: et super omne debitū qđ debent peccatores pro satisfactione. Si enī intersectio illius superat omnem multitudinem et magnitudinem peccatorum que cogitari possunt: palam est qđ vita eius magis est bona: qđ sunt omnia peccata mala. Hanc vitam homo ille cum ex debito mori non deberet: quoniam peccator non erat: sponte dedit te suo ad honores patris: cum eam sibi auferri propter iustitiam permisit. Dedit itaq; humana natura deo in illo homine sponte et nō ex debito qđ suum erat: vt redimeret se in alijs in quibus quod ex debito exigebatur reddere non habebat. Que satisfactionē nobis miseris proficiat in salutem. Quod nobis prestare dignetur.

De eodem. Sermo tertius.

Exurge et ne repel las in finem ps. Considerantibus nobis in p̄cedentibz quis veniat: magna omnio et ineffabilmaiestas innotuit. Et in pentibus autem unde venerit grandis plana patuit via. Inuentibus quo venerit: apparuit inestimabilis dignatio et penitū ad miranda: qđ in carcerem nostre mortalitatis plenum miserijs: tanta dignata est descendere celitudo. Inquietibus aut̄ ad quid venerit: cause maxime occurrerunt. Inuenimus enim patris fortissimam veritatem filij dulcissimam caritatem: nostrā p̄marīam necessitatē. In quibz oībus mia magna: miserationē multa: caritas copiosa est in uenta. Ad reportandam enim ouem centesimam que errauerat in deserto: p̄perauit de montibz: ut imponeret eam in humeris suis gaudens: et sic reportaret ad gregē.

SEt ut manifestius p̄fiteant dño misericordie ei: illa maiestas sublimis et excelsa propter nos miseros venit. Quā ineffabilem ḡam intuēs Bernardus p admiratione clamat in celum dicens. O mira querentis tei

Sermo

dignatio. **O**mnia dignitas hominis sic quesiti. In q̄ qui gloriari voluerit nō erit in sibiens; nō q̄ aliquid esse videatur: tanq; a seipso: sed q̄ tanti eum fecerit deus. **O**mnes enim mundi diuitie. **T**onnis glorie eius. et quicquid in eo concupiscitur. minus est ad hanc gloriam: ino nec est aliquid in eius comparatione. **C**lamemus et nos et vti nam ex tanta admiratione affecti: qui huius gratie licet indigni cupimus esse participes et clamemus. **D**ulcissima pietas. o benignissima caritas: que propter electos tuos tam a longe descendisti: tam laboriose questisti ta dolorose inuenisti diuinitatis tue claritatem et splendorem velut in laterna quadam in illo glorioso. et ab omni peccati labore purissimo corpore abscondisti: te ipsum infirmis nostris temperans oculis: dignare nos miseros in peccatorum suorum fecibus profundatos etiam inuenire. et cum electis tuis inventos colligere et vniire: ne extra te relinquitur fasciculi comburendi: sed colligamur in horreum tuum cum granis tuis in eternum conservandi. Licet enim nihil sumus in iudicio veritatis tue: magnū tamen aliquid sumus in affectu pietatis tue: quos tantorum laborum sudorum dolorum tuorum thesauz et premium constituere voluisti. **N**unc tempus est ut loquamur de tempore in quo venit ut ordinem quem supra posuimus obseruemus. De q̄ sciendum. q̄ non in initio nec in medio: sed in fine temporis venit deus. Quod euidenter colligitur ex scripturis. **D**icitur enī Abachus quinto. Apparebit in fine et non mentionetur. si moram fecerit expecta eum: q̄r veniens veniet. et non tardabit. Item aggei-xiiij. In tempore vespertino erit lux. Lux inq; illa que de se dicit Iohannis octauo. Ego sum lux mundi. Item Iohannis nono. Quādiu in mundo sum lux sum mundi. **I**te Iohannes in Cano. Deus lux est et tenebre in eo non sunt ylle. propter quod etiax obumbravit se per illam prefulgidam nubem corporis sui. **D**e qua ysaie decimonono. Ascendet dominus super nubem leuem et ingrediatur regi piaz. Hinc ad Corinthios decimo. Nos sumus in quos fines seculorum deuenerunt. Et idcirco in verbo proposito in per-

sonam humani generis psalmista redio affectus exclamabat dicens. Exurge et ne repellas in finem. In quibus verbis duo facit. Primo ponit suam inuocationē. Secundo inlinuat impatiētē humani generis expectationē. primum ibi. Exurge secundū ibi. et nerepellas in finem. **C** Sunt autē tres cause propter quas deus aduentū suū usq; in finem debuit retardare sc̄. propter desiderij intentionem: negotiorū multitudinem: figuram et pplexarū explorationē. **P**rimo dico deus aduentū suū retardare debuit propter desiderij intentionē. **A**uāto enī diuinū desideriatū negat: tanto amplius negate rei desideriū augmentaf. **U**nū puer. xiiij. Spes q̄ differtur affligit animam et lignū vite desideriū veniens. **E**t omni puerientia fuit dignissimum talē et tantū aduentū cū omni desiderio prestatolari: qui non solū in se fuit dulcissimū: sed cū omni gratia et copia venit abundatissimū. **V**idemus enim q̄ cuiuscunq; absentis amici aduentus cum omni desiderio expectatur. **M**erito autē ei⁹ amici aduentus expectat⁹ sine desideri⁹: qui oī tpe amic⁹ est: qui secū attulit thesauz oī grāz. **U**nū cū peteret Moysē genī. xxx. Si inueniero grām in oculi tuis ostende mibi faciē tuā. Rūdit dñs: ego ostendam tibi oē bonū. i. filiū vobis mittam qui pertinet in se omne bonū. Et iō in longū venire distulit ut desiderium augere. **D**icit enim Gregorius. Sepe desideria nostra dilatōe extendunt ut pfectiāt: exercitant in expectationē ut maiorb⁹ cumulent p̄misū i retributio. **E**t Bern. Dilatio rei amata atque ratio desiderij est. Deus enī i carne venies tantū ḡe vnicuq; p̄fuit: qntū ipm telides riuz affectū cuiuslibet dilatauit. **H**inc est q̄ felici Symeoni ad ap̄lexandri se totū vlnis suis p̄tulit: cuius affect⁹ ad videndū ipsū in carne vnitio desiderij ē punct⁹. **Q**ui i suis desiderijs ei⁹ p̄ntiaz estuabat dicēs. **P**utas video. putas durabo. putas inuenier me quē cordis oculi reuelabunt. **E**t q̄r eius desideriū affectum suū punxit usq; ad p̄ntiaz corpore. Ideo meruit enī amplecti dulciter vlnis suis. **M**erito autē debuit ei⁹ aduentus cū desiderio p̄stolari. **Q**uia sicut ei⁹ aduen-